

İŞ KAZASINA BAĞLI YARALANMALAR VE İŞYERİ HEKİMİNİN BAZI YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Dr. Başar ÇOLAK

Doç., Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

Mehmet Onat ÖZTÜRK

Yard. Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler, İş Hukuku AD

Giriş

Teknolojideki hızlı ilerlemeler, küresel rekabet ortamı, maliyetleri düşürme çabası gibi nedenler iş sağlığı ve güvenliğine yönelik önlemlerin göz ardı edilmesine, iş kazalarında artışlara neden olmaktadır. Ucuz iş gücü kullanma çabası, işverenlerin bilgisizliği ve işçilere yönelik eğitimlerdeki yetersizlikler de iş kazalarındaki artışta önemli etkidir. Türkiye, ölümlü iş kazaları ve bildirilmeyen iş kazaları açısından Avrupa Birliği'ne üye ve aday ülkeler arasında en olumsuz durumda olan ülke konumundadır. Ülkemiz genel anlamda iş güvenliği indeksi bakımından ele alındığında, ILO verilerine göre 80. sırada yer almaktadır (1).

4857 Sayılı İş Kanunu'nun 81inci maddesine göre, devamlı olarak en az elli işçi çalıştırılan işyerlerinde işverenler, işyerlerinde alınması gereken iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin belirlenmesi ve uygulanmasının izlenmesi, iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesi, işçilerin ilk yardım ve acil tedavi ile koruyucu sağlık ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla, işyerindeki işçi sayısı, işyerinin niteliği ve işin tehlike sınıf ve derecesine göre; bir veya birden fazla işyeri hekimi ile gereğinde diğer sağlık personelinin görevlendirmekle yükümlüdürler.

Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 180. maddesi de "Devamlı olarak en az elli işçi çalıştıran bütün iş sahipleri, işçilerinin sıhhi ahvaline bakmak üzere, bir veya mütaaddit tabibin sıhhi murakabesini temine ve hastalarını tedaviye mecburdur." hükmünü içermektedir.

Türkiye'de işyerlerinin yarısından fazlasının elliden az işçi çalıştırdığı göz önüne alındığında, işçilerin önemli bir kısmının bu hizmetlerden yararlanmadığı söylenebilir. Buna karşın elliden az işçi çalıştıran işyerlerinde meydana gelen kazalar, iş kazalarının %70'inden fazlasını oluşturmaktadır (1,2). Yine de

elli ve daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde işyeri hekimi bulundurulma zorunluluğu, ülkemizde iş sağlığı ve güvenliğinin en önemli unsurlarından birisidir.

Bu çalışmada, işyeri sağlık birimlerinin esaslı unsuru olan işyeri hekiminin, iş kazasına bağlı yaralanma halinde doğan bazı yükümlülükleri, mevzuat temelinde özetle ele alınacaktır.

1. İşyeri Hekimi Kimdir?

27.11.2010 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan İşyeri Hekimlerinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik'e göre işyeri hekimi olarak görevlendirilecek hekimlerin, bu Yönetmelikte belirtilen işyeri hekimliği belgesine sahip olmaları zorunludur. Yönetmeliğin 15. maddesinde işyeri hekiminin görevleri 4 ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar sırasıyla; Rehberlik ve Danışmanlık, Sağlık Gözetimi, Eğitim ve Bilgilendirme, İlgili Birimlerle İşbirliğidir. Anılan görevlerin yerine getirilmesi sırasında işyeri hekiminin hekim olmaktan kaynaklanan yükümlülükleriyle, ceza sorumluluğunun dikkate alınması gerekmektedir.

İş sözleşmesiyle istihdam edilen işyeri hekimleri açısından, bu sözleşmenin ayırt edici esaslı unsuru olması bakımında işverene "bağımlı" çalışacağı söylenebilir de bu unsur, etik ve mesleki açıdan bağımsız davranmasına engel olmaz. Nitekim Yönetmeliğin 36. maddesinde; iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevlendirilenlerin, mesleki bilgilerini uygularken işveren ve işçilerden mesleki anlamda bağımsız olarak çalışacakları ve işverenden talimat alamayacakları, özellikle sağlık ve güvenlik riskleri konusunda işveren ve işçilere önerilerde bulunurken hiçbir etki altında kalmamaları gerektiği, yapılan sözleşmelere mesleki anlamda bağımsız çalışmayı kısıtlayabilecek şartlar konulamayacağı ve mesleki bağımsızlığın sonuçlarının hiçbir şekilde iş

sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevlendirilenlerin aleyhine kullanılmayacağı belirtilmiştir. Aynı maddede, hizmet sundukları kişilerle güven, gizlilik ve eşitliğe dayanan bir ilişki kurup, ayırım gözetmeksiz tüm işçileri eşit olarak değerlendirmeleri gerektiği vurgulanmış, çalışma ortamı ve koşullarının düzenlenmesinde kendi aralarında ve yönetici ve işçilerle iletişime açık ve işbirliği içerisinde hareket edecekleri hükme bağlanmıştır.

İşyeri hekimi kimi zaman mesleki faaliyetleri ve sorumlulukları nedeniyle işveren ile farklı yaklaşımlar içerisinde olabilir. Görevini, yetki ve sorumluluklarının yanı sıra mesleki ve etik ilkelere bağlı olarak yerine getirecektir.

2. İşyeri Hekiminin İlk Yardımında Bulunma Yükümlülüğü

Yönetmeliğin 15inci maddesine göre işyerinde ilkyardım ve acil müdahale hizmetlerinin organizasyonu ve personelin eğitiminin sağlanması çalışmalarını ilgili mevzuat doğrultusunda yürütmekle görevli işyeri hekimi, Tıbbi Deontoloji Nizamnamesinin 3üncü maddesine göre, görevi ve uzmanlığı ne olursa olsun, gerekli bakımın sağlanmadığı acil olgularda mücbir sebep olmadıkça ilk yardımda bulunmak zorundadır. Bu yükümlülük iş kazasına bağlı yaralanmalar için de geçerlidir.

İşyeri hekimi iş kazası ile karşılaştığında, yaralıya en uygun müdahale yöntemini seçmelidir. Ardından gerekliyse yaralının uygun koşullarda hastaneye ulaşımının sağlanması gerekir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu; acil durumlarda hekimin hastaya gitmek zorunda olduğunu, aksi halde sorumlu tutulacağını kabul etmektedir (3,4). İşyeri hekiminin kendi çalışma saatlerinde işyerinde bulunmaması veya işyerinde bulunmakla birlikte yaralıya ilk yardımda bulunmaması hallerinde yaralanmanın şiddetlenmesi yahut ölüme yol açması durumunda işyeri hekimin sorumluluğundan söz edilebilecektir. Bu durumda iş kazasıyla ortaya çıkan zararın, ilkyardımla önlenemez olup olmadığına bakılarak hekimin sorumluluğu belirlenir.

İlkyardım uygulamalarının zamanında yapılması kadar, kuralına uygun olarak yapılması da önemlidir. Her tıbbi girişimde olduğu gibi ilkyardımda da tıbbın kabul ettiği normal risk ve sapmalar

çerçevesinde doğabilecek sonuçlardan hekim sorumlu olmaz. Hekim yapmış olduğu ilkyardım nedeniyle ortaya çıkacak zarardan ancak kusurlu davranması durumunda sorumlu tutulabilir (4-6). İşyeri hekimi, çalıştığı işyerinde acil tıbbi yardım hizmetlerini destekleyecek gerekli donanımın sağlanması konusunda işverene yazılı taleplerde bulunmalıdır. Aksi halde donanımdaki yetersizliklerden kaynaklanan olumsuzluklardan da işyeri hekimi sorumlu tutulur.

Türkiye'deki iş kazası sayısında çeşitli dönemlerde düşüş olmasına rağmen ölümlerle sonuçlanan iş kazası sayısı düşmemekte hatta bazı yıllarda artış olduğu gözlemlenmektedir (1, 2). İş kazasına bağlı ölümlerin % 51'inin kaza yerinde gerçekleştiğine ilişkin veri, işyerlerinde ilkyardımın önemini ortaya koymaktadır. (2)

Kanundan doğan bir yükümlülük olması nedeniyle, işyeri hekiminin yaralanan kişiye ilk tıbbi yardımı yapmamasına bağlı olarak yaralanmanın şiddetinde ve doğurduğu sonuçlarda artış olması durumunda, Türk Ceza Kanunu (TCK) 88. maddesi gereği 'kasten yaralanmanın ihmali davranışla işlenmesinden dava açılabilir. Doğacak zarar nedeni ile yaralanan kişi ölürse, işyeri hekimi hakkında TCK 83. maddesi gereği kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesinden dava açılıp ceza verilebilir. Bu davalarda yaralanmanın şiddetinin artması veya ölümlerle, işyeri hekiminin tıbbi müdahalede bulunmaması arasında illiyet bağının bulunup bulunmadığı araştırılmak durumundadır (4,7).

İşyeri hekiminin ilk yardımda bulunduğu durumlarda da ceza sorumluluğundan söz edilebilir. İşyeri hekiminin tıbbi müdahalesi sebebiyle ölüm gerçekleşirse taksirle öldürmeden dolayı TCK 85. maddesine göre dava açılır. İlk yardım yaralanmanın şiddetinde artışa neden olursa, hekim taksirle yaralamadan TCK madde 89 hükmüne dayanarak cezalandırılabilir. Ceza davası yanı sıra, ortaya çıkan zarar nedeni ile işyeri hekimi ve işveren hakkında tazminat davaları da açılabilir.

Ölüm veya yaralanmayla sonuçlanan iş kazası, TCK'nun 83. ve 89. maddeleri gereği adli bir olgudur. Adli olgu olması bakımından ilk tıbbi yardım sonrası yaralanma ile ilgili tüm verilerin kayıt altına alınması gerekir.

3. Tıbbi Kayıt ve Arşiv Tutma Yükümlülüğü

Tüm hekimlerin gerek yasal bir zorunluluk olması nedeniyle gerekse ileride çıkabilecek iddialar karşısında kendisini savunabilmesi için, yaralanan kişinin muayene bulgularını mutlaka ayrıntılı olarak kayıt altına alma, varsa tetkik sonuçlarını ve grafileri saklama yükümlülüğü vardır.

Çeşitli kayıt yükümlülükleri İşyeri Hekimlerinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik'in 15 ve 17inci maddelerinde gösterilmiştir. Ayrıca Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 72. maddesi "icrayı sanat eden tabipler, (diş tabipleri, dişçiler ve ebeler) numunesi veçhile Sıhhiye ve Muaveneti İctimaiye Vekaleti tarafından tertip ve mahalli sıhhiye memurlarınca musaddak, hastaların isim ve hüviyetlerini kayda mahsus bir protokol defteri tutmağa mecburdurlar. Bu defterlerin kuyudu ücretten mütevellit davalarda Sahibi lehine delil ittihaz olunabilir. Şu kadar ki müstenidi iddia olan kaydın hilafı vesaik veya delaili muteberei saire ile ispat edilebilir" demektedir. Aynı Kanun'un 73üncü maddesi, 23/01/2008 tarih ve 5728 Sayılı Kanun'un 39. Maddesi ile değişik haliyle; "Protokol defterlerinde tahrifat yapan ve mugayiri hakikat malumat derceylediği sabit olan tabiplerin, (ve diş tabipleri, dişçiler ve ebelerin) Türk Ceza Kanununun belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılacaklarını hükme bağlamıştır.

İşçilere ait kayıtlar zamanında tutulmalı, üzerinde sonradan düzeltme yapılmamalı, belgeler yok edilmemeli ve yeni belge düzenlenmemelidir. Sigortalının tıbbi dosyaları, adli süreçte olayla ilgili mahkemelerin ihtiyaç duyacağı sorulara cevap verilmesinde en önemli kaynak olacaktır. Ayrıca kayıtların, hekimin suçlandığı durumlarda, yapılan işlemlerin ispatlanabilmesi için gerekli bilgileri içermesine de özen gösterilmelidir.

İş kazası sonrası sigortalının kaza öncesi tıbbi bilgilerine de ihtiyaç olabilir. Sigortalının sağlık durumunun çalıştığı iş için uygun olup olmadığı araştırılabilir. Bu bilgilerin adli makamlara iletilmesi gerekecektir. Yönetmeliğin 15. maddesinde işyeri hekimine, 'Sağlık Gözetimi' başlığı altında verilen görevlerin tam olarak yerine getirilmemesi halinde ortaya çıkabilecek zararlardan hekimin sorumlu olacağı unutulmamalıdır. Buna göre sigortalı kişinin

sağlık durumu çalıştığı işe uygun değil ise durum işverene derhal yazı ile bildirilmelidir.

İşverenin işyeriyle ilgili yönetim hakkı kapsamında çalıştırdığı sigortalının tıbbi dosyasına bakma hakkı olduğu düşünülebilir fakat bu konuda Tıbbi Deontoloji Nizamnamesinin 4. maddesindeki sırların ifşasına ilişkin hükümlerle, TCK'nun kişisel verilerin gizliliğine ilişkin 136 ve 137 maddesi dikkate alınmalıdır.

4. İş Kazalarına Bağlı Yaralanma ve Ölümün İşyeri Hekimi Tarafından Bildirilmesi

Türk Ceza Kanunu'nun 280. maddesi "görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmasına rağmen, durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubunun bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağını, sağlık mesleği mensubu deyiminden tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişilerin anlaşılacağını hükme bağlamıştır.

Hükümde 'suçun işlendiği yönünde belirtiden' bahsedilmekle yetinildiğinden, yaralanma (ve ölüm) ile sonuçlanan iş kazalarının, başkaca unsur aranmaksızın, örneğin takibinin şikayete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, işyeri hekimince bildirilmesi gerekir. Zira suçun şikayete bağlı olup olmadığı ya da şikayet olup olmadığı tespiti hekime düşmez. Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) madde 158'e göre; yürütülen soruşturma sonucunda kovuşturma evresine geçildikten sonra suçun şikâyete bağlı olduğunun anlaşılması halinde dahi; mağdur açıkça şikâyetten vazgeçmediği takdirde yargılamaya devam olunmaktadır.

Bildirim yükümlülüğünün, iş kazasının işveren tarafından bildirileceği düşüncesiyle yerine getirilmemesi, işyeri hekimi açısından olumsuz sonuçlara neden olabilecektir. İş kazalarından doğan uyuşmazlıkların, işverenlerce bildirim yapılmaksızın muhataplarıyla anlaşmak suretiyle ortadan kaldırılması gayreti, uygulamada sıkça karşılaşılan bir durumdur.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 159. maddesi, bir ölümün doğal nedenlerden meydana gelmediği kuşkusunu doğuracak bir durumun varlığı veya ölünün kimliğinin belirlenmemesi halinde; kolluk görevlisi, köy muhtarı ya da sağlık veya cenaze işleriyle görevli kişileri, durumu derhal Cumhuriyet

Başsavcılığına bildirmekle yükümlü tutmuştur. Bu hallerde ölünün gömülmesi ancak Cumhuriyet savcısı tarafından verilecek yazılı izne bağlıdır.

Uygulamada hekimlerin ölüm sebebinin belli olması bazen de şikâyetçi kimsenin olmaması gerekçesiyle iş kazalarında defin ruhsatı düzenlediklerine rastlanmaktadır. Oysa 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 13. maddesine göre, sigortalının işyerinde bulunduğu sırada ... meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olay iş kazasıdır. Bu tanım nedeniyle 'bizzat ölümün işyerinde gerçekleşmesi' kuşku doğurabileceğinden, sözü edilen davranışın hekim için önemli yasal sorunlara neden olabileceği unutulmamalıdır.

5. İşyeri Hekimince Rapor Hazırlanması

İşyeri hekimince düzenlenecek rapor, iş kazasına ilişkin ilk rapor olması itibarıyla özel öneme sahiptir. İşyeri hekimi bir iş kazası ile karşılaştığında ilk müdahale sonrası elde ettiği tıbbi bulguları kayıt altına alarak rapor düzenlemelidir. Düzenleyeceği raporda yaralanmaya bağlı tüm bulgular kayıt altına alınmalıdır. Bu rapor aynı zamanda iş kazasının bildirim için de kullanılır. Yaralanan sigortalı başka bir sağlık birimine yönlendirilmiş ise soruşturma ile ilgili sorulara bu birimden yanıt verilebilir ancak yaralanan kişinin değerlendirmesini yapan hekimden de rapor istenebilir. Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun çerçevesinde mahkemeler Türkiye'de hekimlik yapma yetkisine sahip tüm hekimlerden bilirkişi olarak yararlanabilmektedirler. Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun Bilirkişiliğe ilişkin maddelerinde bu hizmetin nasıl verileceği ile ilgili ayrıntılar gösterilmiştir.

Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından, adli tabiplik hizmetlerinin yürütülmesinde uyulacak esasları düzenleyen 22.09.2005 tarih ve 13292 sayılı genelge yayımlanmıştır. Bu genelgede adli tabiplik hizmetleri ile ilgili yasal çerçeve, TCK ve CMK doğrultusunda adli tabiplik uygulamalarında nelere dikkat edilmesi gerektiği ve rapor formları ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Tüm adli raporların bu ilkeler doğrultusunda düzenlenmesi gerekmektedir (4,9,10).

6. Rapor Düzenlenirken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

İş kazasına bağlı yaralanmalarda, kusurlu kişi veya kişilerin tespiti ve uygulanacak yaptırımın belirlenmesinde, hekim tarafından düzenlenecek raporun büyük önemi vardır. Taksirle yaralanmaların değerlendirilmesinde sadece fiziksel bulgular değil ruhsal etkilenimler de dikkate alınır. Zira TCK'nın 89. maddesinde, taksirle başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi cezalandırılmaktadır.

Ceza, mağdurun duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına, vücudunda kemik kırılmasına, konuşmasında sürekli zorluğa, yüzünde sabit ize, yaşamını tehlikeye sokan bir duruma, gebe bir kadının çocuğunun vaktinden önce doğmasına neden olmuşsa yarısı oranında artırıldığından, tespiti halinde raporda bu hususlara değinilmesi gerekir.

Yine kaza; mağdurun iyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa tutulmasına veya bitkisel hayata girmesine, duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine, konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına, yüzünün sürekli değişikliğine, gebe bir kadının çocuğunun düşmesine neden olmuşsa, bunlar cezayı bir kat artırmayı gerektirdiğinden rapora işlenmelidir. Filerin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olup olmadığı da ceza miktarının belirlenmesinde etkilidir.

Yaraların iyi tarif edilmesi adli süreçte iş kazasının nasıl meydana geldiği, yanı sıra travmanın ağırlık derecesi gibi çeşitli soruya yanıt bulunmasına yarar. Travma sonrası dokularda oluşan hasarın niteliğinde ve şiddetinde pek çok etkili faktör vardır. Özellikle kuvvetin oluşturduğu enerji miktarı ve bu enerjinin dokulara transferi yaralanmanın şiddetini belirler. Bu enerjinin miktarı, dokulara transfer edildiği süre, enerjinin transfer edildiği alanın genişliği, yaralanma şiddetinde önemli etken oluşturur. Bu nedenle yaraların oluş mekanizması konusunda yorum yapmak belli bir bilgi birikimini ve deneyimi gerektirir (4). İlk tıbbi müdahaleyi yapan iş yeri hekimi tarafından yaraların tanımının yapılmaması yara ile ilgili pek çok bilginin kaybolmasına neden olur (11). Hekimin öncelikli görevi travmaya uğrayan

kişinin sağlık durumu ile ilgilenmektedir. Unutulmaması gereken husus, ilk tıbbi yardım bitiminde yaralanma ile ilgili rapor düzenlemek zorunda olduğu ve rapordaki bilgilerle olayın pek çok boyutu ile yargıya yön göstereceğidir. Yaranın özellikleri, yaralanmanın meydana geliş şekline ve yarayı oluşturan nesnelere gibi çeşitli faktörlere göre değişkenlik gösterir. Hekimin, kişideki yaraları ayrıntılı olarak tarif etmesi, yaralanmanın nasıl meydana geldiği konusunda önemli bir delilin kayıt altına alınmasını sağlar. Yaranın özellikleri kaydedilmeden önce yaranın lokalizasyonu belirlenmelidir. Yaranın bulunduğu bölge ve bilinen anatomik noktalara olan uzaklıkları belirtilerek kayda geçirilmelidir (4,6).

7. Yaraların Özellikleri

A. Cilt bütünlüğünde bozulma meydana gelmişse;

- Yaranın boyu (uzunluğu),
- Yaranın genişliği,
- Yaranın dudaklarının düzgün olup olmadığı ve özellikleri,
- Yara dudakları arasındaki açılarının dar veya geniş olup olmadığı,
- Yara dudakları arasında sağlam doku köprüleri bulunup bulunmadığı,
- Belli bir şekli varsa tarif edilebilen özellikleri,
- Yaranın derinliği ve trajesi,
- Yara dudakları çevresinde ekimoz ve abrazyon bulunup bulunmadığı,
- Yarada doku kaybı olup olmadığı varsa miktarı,
- Yara içinde ve çevresinde yabancı cisim olup olmadığı ve özellikleri,
- Yaralanmada hasara uğrayan dokular (kas, tendon, sinir, büyük damar, iç organ, kemik) ve ağırlık derecesi,
- Birden fazla yara bulunduğu yara yaralarının birbiri ile ilişkisi ve birinin diğerine göre konumu, yaraların özelliklerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeli ve adli raporda belirtilmelidir (5).

B. Cilt bütünlüğünde bozulma meydana gelmemişse;

- Yaralanmanın özelliği (ödem, ekimoz, hematoma) ve çevresinde sıyrık, laserasyon veya kesi gibi açık yara bulunup bulunmadığı,
- Lezyonun boyutları,

- Lezyonun şekli,
- Ekimozların rengi ve renk olarak birbiri ile uyumlu olup olmadığı,
- Ekimozların yön ve lokalizasyonunun birbiri ile uyumu,
- Ekimoz ve hematoma üstünde epidermis hasarı olup olmadığı, varsa iyileşme bulguları,
- Ekimoz veya hematoma alanına uyan bölgede cilt altı dokularındaki (kas, tendon, sinir, büyük damar, iç organ, kemik) hasar ve ağırlık derecesi belirlenmelidir (12-14)

İş kazasının nasıl meydana geldiğini ortaya çıkarabilmek için yaraların özelliklerinin ayrıntılı olarak kayıt altına alınması gerekir. Ayrıca kişilerin gıysilerinin delil niteliği taşıyabileceği unutulmamalıdır. Bu nedenle iş kazasına uğrayan kişinin gıysilerinin saklanması ve adli makamlara teslimine dikkat edilmelidir.

Sonuç

Sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen zarara uğratan iş kazalarının gerçekleşmeden önlenmesi esastır. Bu çerçevede İşyeri Hekimlerinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik’le işyeri hekimlerine önemli görevler verilmiş, yetki ve yükümlülükler getirilmiştir.

İş sağlığı ve güvenliği sistemi içinde, iş kazası gerçekleştiği anda ve sonrasında yapılacaklarda da işyeri hekimi çok önemli bir noktada durmaktadır. Özellikle, işyeri hekimlerinin (bu arada bununla görevlendirilmiş diğer personelin) iş kazalarında ilkyardımda bulunması, insanın tartışmasız en değerli varlığı olan yaşamının, vücut ve ruh sağlığı ve bütünlüğünün korunabilmesi bakımından büyük değer taşır.

Kişileri bedenen veya ruhen zarara uğrattığından adli bir olgu olarak kabulü gereken iş kazalarının bildirilmesi esasen işverene düşmekle birlikte, cezai ve hukuki sonuçlarından kurtulmak için bu yükümlülükten kaçınıldığı herkesçe bilinen bir durumdur. Bu açıdan Türk Ceza Kanunu’nun 280.maddesinde “sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirmemesi” başlıklı hükümlerle genel olarak hekimler ve bu arada işyeri hekimleri için getirilmiş bildirim yükü, iş kazalarının, bu arada kayıt dışı istihdamın da tespitinde önem arz eder.

İşyeri hekimince müdahale edilmiş olması halinde, onun tarafından düzenlenecek rapor, iş

kazasına ilişkin ilk rapordur. Kazaya en yakın zamanda düzenlenmiş olması nedeniyle olayın ve sonuçlarının tespitinde, giderek sorumluların ve yaptırımların belirlenmesinde temel kaynak olacaktır. Bu açıdan dikkatle hazırlanmalıdır.

İşyeri hekimine yüklenen görevlerin, yetki ve sorumlulukların iyi bilinip doğru uygulanması, iř kazasının doğrudan muhatapları bakımından önemli olduğu kadar, bizzat hekime yöneltilebilecek iddiaların cevaplanabilmesi bakımından da önemlidir.

Kaynaklar

- 1-http://www.ttb.org.tr/kol/is/index.php?option=com_content&task=view&id=76&Itemid=45
(Eriřim Tarihi:06.01.2012).
- 2- Colak B, Etiler N, Biđer U. Fatal Occupational Injuries in the Construction Sector in Kocaeli, Turkey, 1990-2001. Industrial Health. 2004;42:424-4303- Zeyfeođlu Y. Acil hekimin hukuki yükümlülükleri, Türkiye Klinikleri Cerrahi Tıp Bilimleri Acil Tıp, Adli Tıp ve Acil Özel Sayı.2006; 50: 10-9
- 4- Çolak B. Toraks travmasının adli yönü. Toraks Cerrahisi Bülteni. 2010;1:1:1-11.
- 5- Koç S, Yorulmaz C. Hekimin Yasal Sorumlulukları. İçinde: Adli Tıp (Ed. Soysal Z, Cakalır C.) Cilt 1, 45-66, İstanbul, 1999.
- 6- Çolak B, Yeni Türk Ceza Kanunu Kapsamında Yaraların Deđerlendirilmesi. Türkiye Klinikleri Cerrahi Tıp Bilimleri Acil Tıp, Adli Tıp ve Acil Özel Sayısı. 2006; 50: 1-9.
- 7- Hancı İH. Malpraktis, Tıbbi Giriřimler Nedeniyle Hekimin Ceza ve Tazminat Sorumluluğu. 2002; S: 47-62.
- 8- Çolak B. Göđüs Hastalıkları Pratiđinde Hekim Sorumlulukları. İçinde: Solunum Fonksiyon Testleri ve Klinik Kullanımı (Ed. Ilgazlı A, Çađlar T) 2004. S: 117-23.
- 9- www.adlitabiplik.saglik.gov.tr/index.php?p=arsiv
(Eriřim tarihi: 07.01.2012).
- 10- Balcıoğlu Y, Güzel S, Çetin G. Yeni Türk Ceza Kanununda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Deđerlendirilmesi ve Adli Rapor Tanzimi İçin Rehber, İstanbul, 2005.
- 11- Ekizođlu O, Arıcan N. Yaralar, Klinik Geliřim, Adli Tıp Özel Sayısı. 2009;22: 33-43,.
- 12- Saukko P, Knight B., Knight's Forensic Pathology, Third edition, Arnold, London, 2004.
- 13- Polat O, İnanıcı MA, Aksoy E, Adli Tıp Ders Kitabı, Nobel Tıp Kitapevleri, İstanbul, 1997.
- 14 Çetin, G., Yaralar. Ed: Soysal Z, Çakalır C, Adli Tıp Cilt 1, İstanbul, İÜ. Cerrahpařa Tıp Fakóltesi Yayını Fakólte No: 224, Rektörlük No:4165, 1999. S: 475-525.●

Fotođraf Ali İhsan ÖKTEN